

bag genopførelsen af gården fra Ostenfeld.

Man har hidtil været usikker over for gårdens alder. Den bærer ganske vist årstallet 1685 sammen med et ejernavn, men det kan være indskåret senere, og ud fra gårdens konstruktion kan intet sikkert sluttes. Heldigvis har en dendrokronologisk analyse af et stykke af det oprindelige tømmer nu kunnet fastslå, at det var fældet i vinterhalvåret 1580–81. Kort efter må gården være opført.

I nogle velovervejede slutningsbemærkninger om museum og virkelighed kommer Peter Michelsen ind på Frilandsmuseets pædagogiske opgave. Han gør opmærksom på, at gården viser det typiske efter genopførelsen, ikke det individuelle. Enhver må så selv afgøre, om der ved dens flytning er tabt eller skabt værdier.

Helge Søgaard

Benny Boysen: *Søren Hampens Saga*. Et tidsbillede fra Hamnerum Herred (Poul Kristensen, Herning, 1973). 116 s.

Et postscriptum med baggrund og kilder i fremstillende form slutter Benny Boysen (leder af Struer Museum og lokalhistoriske arkiv) med at udtrykke det håb, at han med sin bog har belyst lidt af Søren Hampens komplicerede personlighed og samtidig baggrunden for en af Herningegnens største sagdannere i nyere tid. Det sidste er væsentligt, hvis en meget lokal original som Hampen skal række længere ud, og det er en opgave, som Boysen har løst levende og spændende.

Søren Hampen (1825–1904) var et subjekt, fortrukket, utiltalende, grov i munden, rå i sine handlinger, men

også ind imellem snu og durkdreven i et omfang, der lader ane et menneske af en vis intelligens. Han levede sit liv på Herningegnen, hvor han bestandig lå sognerådene til byrde, og hvorfra han med kone og børn blev sendt til Amerika – i et forsøg på at spare kommunerne for fattighjælpen. Fra Amerika vendte han dog hurtigt hjem igen, uden kone og børn, og hvad der var blevet af dem blev aldrig opklaret, med mindre det var sandt, som det fortaltes, at han havde solgt dem til en neger. Hjemme fortsatte han, hvor han havde sluppet, indtil han 79 år gammel døde på fattiggården. Når han blev så kendt, hang det nok først og fremmest sammen med en del små puds, han spillede Estrups gendarmer; men også hans umættelige trang til kvinder og brændevin var med til at skabe, hvad Boysen kalder »hans tvivlsomme glorie«. Historierne om Søren Hampen var mange, og flere kom til i form af vandresagn, ligesom også flere af hans »bedrifter« er gået andetsteds hen og er blevet knyttet til andre personer.

Det er dette stof, Benny Boysen er gået bagom for i originalkilder og i skrift og tale at finde den rigtige historie. Kilderne bekræfter i det store og hele den almene opfattelse – og pynter i al fald slet ikke på den. Bogen er derved, sit emne til trods, blevet en fornøjelig kulturhistorisk skildring, som man kan hygge sig med i bevidstheden om, hvor skrækkeligt det har været at høre til de gamle samfunds fattige og udstødte. Den er forsynet med navneregister og fremtræder i nydeligt tryk, opsætning og udstyr.

Finn H. Lauridsen